

การวิเคราะห์ความรุนแรงต่อสตรีในภาพยนตร์ไทยเรื่อง พนอ

Analysis of Violence Against Women in the Thai Film Phanor

Li Ruiyan*, วีรวัฒน์ อินทรพร

คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : 603634987@qq.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะความรุนแรงที่กระทำต่อผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยเรื่อง พนอ โดยศึกษาความรุนแรงใน 3 มิติ ได้แก่ ความรุนแรงทางกาย จิตใจ และเพศ รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตใจของตัวละคร ผ่านกรอบแนวคิดสตรีนิยมและทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวละครพนอเผชิญความรุนแรงอย่างต่อเนื่องจากโครงสร้างอำนาจแบบปิตาธิปไตย ทั้งการถูกควบคุมร่างกาย การใช้ภาษาเป็นเครื่องมือกดทับและลดทอนคุณค่า รวมถึงการตีตราและกีดกันทางสังคม ส่งผลให้เธอถูกผลักให้อยู่ชายขอบ ขาดการยอมรับ และเกิดความรู้สึกด้อยค่าในตนเอง ขณะเดียวกัน ความรุนแรงทางเพศยังตอกย้ำการสูญเสียอำนาจในการกำหนดตนเอง ภายใต้งานอดิเรกดังกล่าว พนอจึงตอบโต้ด้วยความรุนแรงเพื่อช่วงชิงอำนาจและความเป็นธรรม โดยพฤติกรรมดังกล่าวสะท้อนการทำงานของ id ego และ superego กล่าวคือ พฤติกรรมรุนแรงของผู้หญิงได้รับอิทธิพลทั้งจากความต้องการและอารมณ์ภายใน รวมถึงโครงสร้างสังคมที่กดขี่ อีกทั้งยังสะท้อนถึงอำนาจและการต่อสู้ทางจิตใจของผู้หญิงในสังคมด้วย

คำสำคัญ : ความรุนแรงต่อผู้หญิง ภาพยนตร์ไทย สตรีนิยม ฟรอยด์

Abstract

This study aims to analyze the forms and characteristics of violence against women in the Thai film *Panor*, focusing on three dimensions: physical, psychological, and sexual violence. It further examines the impacts of such violence on the character's behavior and psychological processes through feminist theory and Freudian psychoanalysis. The findings indicate that Phanom is subjected to continuous violence rooted in patriarchal power structures, including bodily control, linguistic oppression, and social stigmatization. These forces marginalize her, deny her social acceptance, and produce a sense of self-devaluation. Sexual violence further reinforces her loss of autonomy. Under such pressures, she responds with violence in an attempt to reclaim power and justice. Her actions reflect the dynamic interplay of the id, ego, and superego: women's violent behavior is influenced by inner desires and emotions, as well as oppressive social structures. It also reflects women's power dynamics and psychological struggles within society.

Keywords : Violence against women, Thai cinema, Feminism, Freudian psychoanalysis

บทนำ

ในสังคมไทยร่วมสมัย ประเด็นความรุนแรงต่อผู้หญิงยังคงเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องและมีความซับซ้อนหลายชั้น โดยครอบคลุมทั้งมิติด้านสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และพฤติกรรม การสื่อสารในระดับครัวเรือนและระดับประเทศชาติ ตามนิยามในรายงาน เรื่อง *Report of the Fourth World Conference on Women: Beijing, 4–15 September 1995* ฉบับภาษาจีน (1996, น. 51) ความรุนแรงต่อสตรี หมายถึง การกระทำรุนแรงใด ๆ อันเนื่องมาจากเหตุแห่งเพศ ซึ่งส่งผลหรืออาจส่งผลให้สตรีได้รับอันตรายหรือความทุกข์ทรมานทางร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ ทั้งในชีวิตสาธารณะและชีวิตส่วนตัว รวมถึงการข่มขู่ การบังคับ หรือการลิดรอนเสรีภาพโดยพลการ

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นผ่านเหตุการณ์จริงในสังคมไทยที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากสื่อมวลชน เช่น คดีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การล่อลวงละเมิดทางเพศ หรือการฆาตกรรมผู้หญิง ซึ่งมักเผยให้เห็นความไม่เท่าเทียมทางเพศและอำนาจที่กดทับผู้หญิงในสังคม เหตุการณ์เหล่านี้จึงไม่เพียงปรากฏในข่าวสารเท่านั้น แต่ยังถูกนำไปถ่ายทอดและตีความผ่านงานวรรณกรรมและสื่อบันเทิงในหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะภาพยนตร์ที่มักนำเสนอภาพผู้หญิงทั้งในฐานะเหยื่อ ผู้ถูกกดขี่ หรือผู้ลุกขึ้นต่อสู้กับความรุนแรงและอำนาจในสังคม ทำให้สื่อภาพยนตร์กลายเป็นพื้นที่สำคัญในการสะท้อนความเป็นจริงทางสังคม รวมถึงการผลิตซ้ำหรือท้าทายความไม่เสมอภาคทางเพศในสังคมไทยร่วมสมัย

ภาพยนตร์เรื่อง *พนอ* เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนชะตากรรมและประสบการณ์ของผู้หญิงซึ่งต้องเผชิญแรงกดดันจากหลายระดับ ทั้งจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ระเบียบวินัยทางสังคม เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และบทบาทความเป็นหญิงที่มีฐานะด้อยในสังคม ภาพยนตร์นำเสนอความรุนแรงหลายรูปแบบ ทั้งความรุนแรงทางร่างกายที่เกิดจากการทำร้ายโดยตรง ความรุนแรงทางวาจาและอารมณ์ที่บั่นทอนศักดิ์ศรีของผู้หญิง และความรุนแรงเชิงโครงสร้างที่เกิดจากกฎเกณฑ์และค่านิยมที่ไม่เป็นธรรมต่อเพศหญิง การดำเนินเรื่องของภาพยนตร์ยังสะท้อนให้เห็นว่าสังคมในหลายช่วงเวลามีแบบแผนความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ฝังลึก ทำให้ผู้หญิงต้องรับผลกระทบทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ผู้วิจัยเห็นว่า การทำความเข้าใจปรากฏการณ์เหล่านี้มีความสำคัญต่อการอธิบายว่าภาพยนตร์สร้างภาพแทนของผู้หญิงอย่างไร และทำให้ผู้ชมมองเห็นความไม่เสมอภาคทางเพศผ่านสื่อภาพยนตร์ได้อย่างชัดเจนเพียงใด

ด้วยเหตุนี้ งานศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของความรุนแรงต่อผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง *พนอ* โดยมองว่าภาพยนตร์เป็นพื้นที่สำคัญในการถ่ายทอดประสบการณ์ทางสังคมและการสร้างภาพแทนเกี่ยวกับบทบาทเพศหญิง การศึกษานี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยบท เพื่อสำรวจว่าภาษา ภาพ การตัดต่อ และกลวิธีการเล่าเรื่องถูกนำไปใช้ในการสร้างความหมายเกี่ยวกับตัวละครหญิงอย่างไร รวมทั้งตรวจสอบว่าภาพยนตร์นิยามความรุนแรง การถูก กดทับ และสถานะทางสังคมของผู้หญิงอย่างไร ควบคู่กับการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจำแนกรูปแบบและลักษณะความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องอย่างเป็นระบบ ทั้งในเชิงร่างกาย เชิงอารมณ์ และเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการศึกษานี้จะช่วยให้เข้าใจภาพแทนผู้หญิงในสื่อไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เห็นความสัมพันธ์

ระหว่างสื่อ วัฒนธรรม และโครงสร้างความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคมไทยร่วมสมัยอย่างเป็นเหตุเป็นผลและรอบด้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะความรุนแรงที่กระทำต่อผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยเรื่อง *พนอ*

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะความรุนแรงต่อผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยเรื่อง *พนอ* ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาตัวละครนางเอก ในภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้แก่ พนอ บุญสุข (พนอ) ซึ่งเข้าฉายในประเทศไทยเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2568

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) และจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สตรีนิยม คือแนวคิดและขบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยวิพากษ์การกดทับจากโครงสร้างปิตาธิปไตยและการเลือกปฏิบัติทางเพศ ตามที่กาญจนา แก้วเทพ (2541, น. 146) ได้สรุปไว้ สตรีนิยมประกอบด้วยหลายแนวคิดสำคัญ ได้แก่ สตรีนิยมเสรีนิยมที่เน้นการพัฒนาสตรีให้เท่าเทียมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง สตรีนิยมหัวรุนแรงที่วิจารณ์ระบบชายเป็นใหญ่ สตรีนิยมมาร์กซิสต์ที่มองความไม่เท่าเทียมผ่านโครงสร้างทุนนิยมและชนชั้น และสตรีนิยมเชิงวัฒนธรรมที่เน้นบทบาทของอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมในการกำหนดเพศสภาพ ดังนั้น สตรีนิยมจึงเป็นกรอบแนวคิดที่หลากหลายซึ่งอธิบายสาเหตุของการกดขี่ผู้หญิงในหลายระดับ และสะท้อนความซับซ้อนของความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคมอย่างเป็นระบบ

จิตวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ผ่านทฤษฎีของ Sigmund Freud (Das Ich und das Es, ค.ศ. 1923, น. 3–28) ซึ่งเสนอว่าโครงสร้างจิตของมนุษย์ประกอบด้วยสามส่วน ได้แก่ Id (Es) ซึ่งเป็นจิตไร้สำนึกที่ขับเคลื่อนด้วยสัญชาตญาณและหลักความพึงพอใจ Ego (Ich) ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยระหว่างแรงขับของ Id กับข้อจำกัดของความเป็น

จริง และ Superego (Über-Ich) ซึ่งเป็นกลไกทางศีลธรรมที่ควบคุม ตรวจสอบ และตัดสินพฤติกรรมของบุคคลตามบรรทัดฐานทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์ตัวบทละคร (Textual Analysis) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรีในภาพยนตร์เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

2. รวบรวมและคัดเลือกศึกษาตัวละครหญิงภาพยนตร์ไทยเรื่อง พนอ

3. ศึกษาและวิเคราะห์บทสนทนาของนักแสดงอย่างเป็นระบบ

4. วิเคราะห์ศึกษาความรุนแรงต่อสตรีในภาพยนตร์ไทยเรื่อง พนอ โดยใช้ทฤษฎีสตรีนิยมและจิตวิทยา

5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษารูปแบบและลักษณะความรุนแรงในสามมิติ ได้แก่ กาย จิตใจ และเพศ ควบคู่การวิเคราะห์ผลกระทบต่อพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตใจของตัวละคร ผ่านกรอบสตรีนิยมและทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวละครเอก พนอ เผชิญความรุนแรงอย่างต่อเนื่องภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบปิตาธิปไตย ทั้งการควบคุมร่างกาย การกดทับผ่านภาษา และการตีตราทางสังคม ส่งผลให้เธอถูกผลักสู่ชายขอบ และเกิดความรู้สึกด้อยค่า ขณะเดียวกัน ความรุนแรงทางเพศยิ่งตอกย้ำการสูญเสียอำนาจในการกำหนดตนเอง นำไปสู่การตอบโต้ด้วยความรุนแรงเพื่อช่วงชิงอำนาจ โดยสะท้อนพลวัตของ id ego และ superego อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ความรุนแรงของพนอจึงมิใช่เพียงผลจากปัจเจก หากเป็นผลผลิตของโครงสร้างสังคมที่กดทับและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ซับซ้อน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เรื่องย่อของภาพยนตร์ การนำเสนอเรื่องย่อดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องอันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ ความรุนแรงต่อสตรีในภาพยนตร์เรื่องนี้

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องราวของ พนอ เด็กหญิงที่ได้รับพลังไสยศาสตร์มาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เติบโตมาท่ามกลางความหวาดกลัวและการรังเกียจจากผู้คน เนื่องจากลัทธิเทพสามตาต้องการใช้เธอเป็นส่วนหนึ่งของพิธีเพื่อสืบทอดอำนาจ ต่อมาพนอต้องเผชิญกับการกลั่นแกล้ง การใส่ร้าย และการพยายามทำร้ายจากหลายฝ่าย จนในที่สุดเธอเริ่มตอบโต้และตามล้างแค้นผู้ที่เคยทำร้ายตนเอง

ท้ายที่สุด พนอได้บุกเข้าไปในลัทธิเพื่อยุติทุกอย่าง และพบว่าครูที่เคารพตลอดซึ่งเป็นผู้นำลัทธินั้น แท้จริงแล้วคือพ่อแท้ ๆ ของตน ความจริงนี้ทำให้พนอทั้งโกรธ เจ็บปวด และสับสนอย่างมาก ก่อนที่เธอจะต่อสู้กับพ่อและฆ่าเขาเพื่อหยุดพิธีกรรมชั่วร้าย แต่ก่อนที่ทุกอย่างจะจบ พนอต้องดูพลังไสยศาสตร์และคำสาปทั้งหมดเข้าสู่ร่างกายเอง ทำให้เธอต้องแบกรับความเจ็บปวดและความชั่วร้ายเอาไว้ แม้สุดท้ายเธอจะรอดชีวิต แต่ก็สูญเสียความทรงจำทั้งหมดไป ตอนจบของเรื่องมีเพียงเปียกที่คอยอยู่ดูแลเธอ ขณะที่พนอต้องใช้ชีวิตต่อไปพร้อมบาดแผลทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จากเรื่องย่อข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความรุนแรงที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง พนอ อย่างโดดเด่น ได้แก่ ความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาที่มาและสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรง ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงในเรื่อง เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของความรุนแรงและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ส่งผลต่อบทบาทและสถานะของผู้หญิงในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัย

2. ที่มาหรือสาเหตุพฤติกรรม

2.1 ความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางกาย หมายถึง การกระทำที่ใช้กำลังหรือแรงกดดันต่อร่างกายของผู้อื่นอย่างไม่เหมาะสม จนก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การจำกัดเสรีภาพ หรืออันตรายต่อชีวิต ซึ่งในภาพยนตร์เรื่อง พนอ สามารถจำแนกความรุนแรงทางกายออกเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

2.1.1 ความรุนแรงที่เกิดจากโครงสร้างอำนาจแบบปิตาธิปไตย ภาพยนตร์นำเสนอความรุนแรงทางกายผ่านการควบคุมร่างกายของผู้หญิงโดยกลุ่มลัทธิสามตา ซึ่งมองผู้หญิงเป็นเพียงเครื่องมือในการสืบพันธุ์

ตัวอย่างเช่น ตอนที่ลัทธิใช้ไสยเวทฉีกกระชากใบหน้าที่ยับยั้งของพนออกจากร่าง เพื่อปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ให้ตรงตามความต้องการ

ในเรื่อง *พนอ* พนอเป็นเด็กหญิงที่มีรูปลักษณ์อัปลักษณ์มาก แต่เมื่อเธอมีประจำเดือนครั้งแรก ซึ่งเป็นสัญญาณว่าเธอได้เติบโตจนพร้อมต่อการสืบพันธุ์แล้ว ไม่นานแม่พนอผู้หญิงที่ซื่อสัตย์ก็ได้รับจดหมายจากลัทธิสามตาที่เขียนว่า “ลูกมีประจำเดือนแล้ว ถึงเวลาของมันแล้ว ดูแลมันให้ดี” ซึ่งหมายความว่าพนอสามารถถูกนำไปใช้เป็นเครื่องกำเนิดทายาทตามแผนของลัทธิได้ เพื่อเดินทางแผนการนี้ ลัทธิจึงใช้ไสยเวทฉีกกระชากเอาใบหน้าที่ยับยั้งของพนออกจากร่าง ทำให้เธอต้องเผชิญกับความเจ็บปวดทั้งทางกายและจิตใจอย่างรุนแรง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ฉากที่ใบหน้าพนอแตกและมีเนื้อใหม่งอกขึ้นมา

เหตุการณ์นี้เผยให้เห็นถึงความโหดร้ายเย็นชาและทัศนคติลดทอนคุณค่าผู้หญิงของลัทธิอย่างเด่นชัด หลังจากທີ່ใบหน้าอัปลักษณ์ของพนอโดนฉีกออกไป พนอก็กลายเป็นหญิงสาวที่มีรูปลักษณ์งดงามสะดุดตาอย่างน่าประหลาด ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ฉากที่พนอสวยขึ้นแล้วกลับไปโรงเรียน

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า ภาพยนตร์เรื่อง *พนอ* ได้นำเสนอความรุนแรงต่อสตรีในลักษณะที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างอำนาจแบบชายเป็นใหญ่ โดยลัทธิสามตาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอำนาจดังกล่าวที่ควบคุมและกำหนดคุณค่าของผู้หญิงอย่างเบ็ดเสร็จ พนอในฐานะตัวละครหญิงถูกลดทอนสถานะจากมนุษย์ให้กลายเป็นเพียงวัตถุที่สามารถปรับเปลี่ยนและใช้งานได้ตามความต้องการของกลุ่มผู้มีอำนาจ ทั้งในมิติของร่างกายและการสืบพันธุ์

การบังคับเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ของพนอนแต่ต้องแลกมาด้วยความเจ็บปวดอย่างรุนแรง สะท้อนให้เห็นว่ามาตรฐานความงามถูกยกระดับเหนือคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงอย่างชัดเจน ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมที่วิพากษ์ระบบปิตาธิปไตยซึ่งมักทำให้ผู้หญิงกลายเป็นวัตถุที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง เช่น ต้องสวยเพื่อเอาใจผู้ชาย หรือเป็นเครื่องมือในการสืบทอดตระกูลและทายาท และถูกควบคุมและสูญเสียอำนาจในการกำหนดตนเองภายใต้อำนาจควบคุมของลัทธิสามตา

2.1.2 ความรุนแรงระหว่างผู้หญิงภายใต้แรงกดดันทางสังคม ความรุนแรงระหว่างผู้หญิงภายใต้

แรงกดดันทางสังคม หมายถึง การที่ผู้หญิงกระทำ ความรุนแรงต่อกันเอง อันเป็นผลจากค่านิยมและการแข่งขันทางสังคมที่กดทับและกำหนดบทบาทของผู้หญิง โดยมีรายละเอียดดังนี้

นอกจากความรุนแรงจากฝ่ายชายแล้ว ภาพยนตร์ยังสะท้อนความรุนแรงทางกายระหว่างผู้หญิงด้วยกันเอง ผ่านตัวละครจีบที่ใช้ทั้งอำนาจทางสังคมและไสยเวททำร้ายพนอน ภายหลังจากสูญเสียความสนใจและอำนาจจากผู้ชาย เมื่อความอิจฉาทวีความรุนแรง จีบจึงพึ่งพาผู้มีวิชาอาคมเพื่อโจมตีพนอนโดยตรง หวังทำลายทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพนอนเติบโตเป็นผู้ใหญ่และถูกลัทธิสามตาให้ความสำคัญในฐานะเครื่องมือสืบพันธุ์ อำนาจของลัทธิจึงเข้ามาแทรกแซงและปกป้องเธอ ทำให้การโจมตีดังกล่าวไม่บรรลุผลตามที่จีบคาดหวัง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ฉากที่จีบใช้ไสยเวทเพื่อทำร้ายกับพนอน

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า ความรุนแรงไม่ได้เกิดจากความขัดแย้งส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากแรงกดดันของโครงสร้างสังคมที่ทำให้ผู้หญิงต้องแข่งขันกันเองเพื่อการยอมรับความรุนแรงทางกายระหว่างผู้หญิงเป็นผลผลิตของการซึมซับค่านิยมแบบปิตาธิปไตย ซึ่งผลักดันให้ผู้หญิงบางส่วนกลายเป็นผู้กระทำ ความรุนแรงต่อกันเอง

2.1.3 ความรุนแรงเพื่อการควบคุมและช่วงชิงอำนาจ ความรุนแรงเพื่อการควบคุมและช่วงชิง

อำนาจ หมายถึง การใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการกดทับ ควบคุม หรือแย่งชิงอำนาจเหนือผู้อื่น เพื่อรักษาหรือสร้างความได้เปรียบในความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพยนตร์นำเสนอความรุนแรงทางกายในฐานะเครื่องมือควบคุมและช่วงชิงอำนาจ ผ่านเหตุการณ์ที่ลุงตริพยายามใช้สายเวทิตึงพลังจากร่างของพนอ หลังตระหนักว่าเธอเริ่มต่อต้านและไม่ยอมเป็นเพียงเครื่องมือของลัทธิกระบวนกรดั่งกล่าวสร้างความเจ็บปวดรุนแรงและเสี่ยงต่อชีวิต ขณะที่พนอพยายามเอาตัวรอดด้วยการปลุกพลังภายในเพื่อต่อสู้ ท่ามกลางสถานการณ์คับขัน แม้ผู้ใหญ่จะพยายามปลอบและห้ามปราม แต่ความรุนแรงกลับทวีขึ้น จนพนอที่สิ้นหวังต้องยอมรับการใช้พลังนั้น แม้ต้องแลกด้วยผลกระทบถาวร สุดท้ายเธอตัดสินใจตอบโต้ และประกาศยอมเป็นปีศาจเพื่อต่อกรกับผู้กดขี่ สะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากความหวาดกลัวสู่ความโกรธและความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า ความรุนแรงทางกายในภาพยนตร์เรื่อง พนอ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและช่วงชิงอำนาจ โดยฝ่ายชายใช้ความรุนแรงเพื่อกดทับและรักษาอำนาจเหนือผู้หญิง ขณะเดียวกัน การที่พนอเลือกต่อสู้กลับสะท้อนการเปลี่ยนสถานะจากผู้ถูกกระทำไปสู่ผู้กระทำการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพลังของอำนาจและการต่อต้านภายใต้โครงสร้างสังคมชายเป็นใหญ่

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาพยนตร์เรื่อง พนอ นำเสนอความรุนแรงทางกายในหลายมิติ ทั้งในฐานะเครื่องมือของอำนาจชายเป็นใหญ่ กลไกของการแข่งขันทางสังคมระหว่างผู้หญิง และวิธีการควบคุมอำนาจของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการลดทอนคุณค่าของผู้หญิงในสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมที่วิพากษ์โครงสร้างปิตาธิปไตยอย่างชัดเจน

2.2 ความรุนแรงทางจิตใจ ความรุนแรงทางจิตใจ หมายถึง การกระทำที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการทำร้ายทาง

ร่างกายโดยตรง แต่เป็นการกดดันหรือควบคุมทางอารมณ์อย่างต่อเนื่องผ่านการตำหนิ ดุถูก ทำให้อับอาย แยกผู้ถูกกระทำออกจากสังคม หรือใช้คำขู่เพื่อควบคุม ส่งผลให้ผู้หญิงรู้สึกด้อยค่า สูญเสียความมั่นใจ และเกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตในระยะยาว

ในภาพยนตร์เรื่อง *พนอ* สามารถวิเคราะห์ความรุนแรงทางจิตใจได้เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.2.1 การใช้ภาษาเป็นเครื่องมือกดทับและลดทอนคุณค่า

หลังจากตัวถูกลัทธิตามฆ่าเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับพนอ พ่อของตัวซึ่งเป็นตำรวจแม้จะโศกเศร้าจากการสูญเสียลูกสาว แต่ยังคงใช้เหตุผลและเชื่อว่าพนออาจไม่ใช่ผู้กระทำผิด จึงปล่อยตัวเธอกลับบ้าน อย่างไรก็ตาม เมื่อพนอกลับถึงบ้าน แม่กลับมองว่าเธอเป็นต้นเหตุของความโชคร้ายและเรียกว่า “ตัวชวย” พร้อมทั้งตำหนิและผลักไสเธอ บทสนทนาดังกล่าวสะท้อนความขัดแย้งในครอบครัว การไม่ยอมรับ และการตีตรา ขณะที่พนอพยายามยืนยันความบริสุทธิ์ของตนแต่ไม่ได้รับความเชื่อถือ สุดท้ายเธอจึงถูกปฏิเสธและตกอยู่ในสภาวะโดดเดี่ยวและสิ้นหวัง

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า ภาพยนตร์นำเสนอความรุนแรงทางจิตใจผ่านการใช้ถ้อยคำดูหมิ่นและการกดทับภายในครอบครัว โดยผู้เป็นแม่ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการตำหนิและลดทอนคุณค่าของพนอ เช่น การเรียกว่า “ตัวชวย” ซึ่งทำให้พนอรู้สึกผิดและด้อยค่า และความรุนแรงดังกล่าวมิได้เป็นเพียง ความขัดแย้งส่วนบุคคล แต่สะท้อนแรงกดดันและความเชื่อทางสังคมที่โยนความผิดให้ผู้หญิง ส่งผลให้ผู้หญิงบางส่วนซึมซับค่านิยมดังกล่าวและกระทำความรุนแรงต่อตนเองในเชิงจิตใจ

2.2.2 การตีตราและการกีดกันทางสังคม

นอกจากความรุนแรงทางวาจาแล้ว ภาพยนตร์ยังสะท้อนความรุนแรงทางจิตใจผ่านการตีตราและการปฏิเสธจากสังคม โดยแม้พนอจะเคยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเป๊ยกในวัยเด็ก แต่ด้วยความเชื่อของคนในหมู่บ้านที่มองว่าเธอเป็นตัวนำความโชคร้าย ทำให้เธอถูกกีดกันและดูหมิ่น เมื่อพนอพยายามช่วยแม่ของเป๊ยกที่ถูกลัทธิทำร้าย กลับไม่ได้รับความเชื่อถือ ซ้ำยังถูกกล่าวโทษและขับไล่

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า การตีตราดังกล่าวเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ที่ส่งผลให้พนอถูกกีดกันออกจากสังคม และถูกปฏิเสธความเป็นมนุษย์ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนโครงสร้างสังคมที่ให้ความสำคัญกับเพศชายเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทำให้ผู้หญิงที่ถูกมองว่าไม่เป็นไปตามค่านิยม ถูกลดทอนคุณค่าและถูกผลักออกไปเป็นชายขอบ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรุนแรงทางจิตใจในภาพยนตร์เรื่อง *พนอ* ปรากฏทั้งในรูปแบบของการใช้ภาษา การดูถูก และการกีดกันทางสังคม ซึ่งล้วนเป็นกลไกในการควบคุมและลดทอนคุณค่าของ

ผู้หญิง โดยสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของโครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตยที่กำหนดบทบาทและสถานะของผู้หญิงอย่างชัดเจน

2.3 ความรุนแรงทางเพศ ความรุนแรงทางเพศในงานวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะแตกต่างจากความรุนแรงทางกายทั่วไป เพราะเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีคามยินยอมจากผู้ถูกกระทำ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของ การบังคับ ช่มชู้ การใช้อำนาจที่เหนือกว่า หรือการหลอกลวงเพื่อให้เกิดการร่วมเพศหรือการสัมผัสทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ แก่นสำคัญของความรุนแรงทางเพศคือ การละเมิดสิทธิในเนื้อตัวร่างกายและเจตจำนงของผู้หญิง โดยผู้กระทำมักใช้พลังอำนาจหรือแรงกดดันเพื่อทำให้ผู้ถูกกระทำไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสถานการณ์ได้

ในภาพยนตร์เรื่อง *พนอ* สามารถวิเคราะห์ความรุนแรงทางเพศได้เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.3.1 ความรุนแรงทางเพศในฐานะเครื่องมือของอำนาจและผลประโยชน์ ภาพยนตร์นำเสนอความรุนแรงทางเพศในฐานะผลจากการใช้อำนาจเชิงเครือข่ายและสถานะทางสังคม โดยจับอาศัยอิทธิพลของครอบครัวและความเป็นผู้นำในโรงเรียน วางแผนล่อลวงใช้ป้อมเพื่อล่อพนอไปยังสถานที่ลับ และชักจูงผู้อื่นให้ร่วมกระทำความรุนแรง โดยใช้เงื่อนไขผลประโยชน์เป็นแรงจูงใจ แม้ป้อมเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวจะช่วยปลดหนี้ให้ครอบครัว แต่กลับถูกหักหลัง ขณะเดียวกัน พนอถูกควบคุมด้วยกำลัง สถานการณ์สะท้อนการเอาเปรียบ การบงการ และความไม่สมดุลของอำนาจ ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงทางเพศอย่างเป็นระบบ

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า ความรุนแรงทางเพศมิได้เกิดจากแรงขับส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เชื่อมโยงกับโครงสร้างอำนาจและผลประโยชน์ทางสังคมที่ทำให้ร่างกายของผู้หญิงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองและแลกเปลี่ยน

2.3.2 ความรุนแรงทางเพศภายใต้โครงสร้างปิตาธิปไตยและการสืบพันธุ์ ภาพยนตร์สะท้อนความรุนแรงทางเพศในบริบทของการควบคุมการสืบพันธุ์ โดยนางนวลถูกลัทธิหลอกลวงและลวงละเมิดเพื่อให้งำเนิดทายาทโดยปราศจากความยินยอม แต่แผนล้มเหลวเมื่อลูกที่เกิดไม่เป็นไปตามที่คาด ลัทธิจึงควบคุมตัวเธอและบังคับให้เลี้ยงดู

พนอเพื่อรอใช้เป็นเครื่องมือสืบพันธุ์รุ่นถัดไป เมื่อพนอเติบโต ลัทธิพยายามดำเนินแผนเดิมอีกครั้ง พร้อมทั้งปฏิเสธความเป็นแม่ของนางนวลและบังคับให้พนอเข้ามาทำหน้าที่แทน สร้างความตกใจและแรงกดดันอย่างรุนแรงต่อเธอ

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า ผู้หญิงถูกลดทอนให้เหลือเพียงเครื่องมือในการให้กำเนิดภายใต้ระบบชายเป็นใหญ่ ซึ่งไม่ยอมรับสิทธิในการตัดสินใจเหนือร่างกายของตนเอง และทำให้ความรุนแรงทางเพศถูกทำให้เป็นเรื่องปกติในเชิงโครงสร้าง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรุนแรงทางเพศในภาพยนตร์เรื่อง พนอ ปรากฏในหลายมิติ ทั้งในฐานะเครื่องมือของอำนาจ กลไกของการควบคุมการสืบพันธุ์ และการตอบสนองความต้องการของผู้ชาย ซึ่งล้วนสะท้อนการลดทอนคุณค่าของผู้หญิงและสอดคล้องกับข้อวิพากษ์ของแนวคิดสตรีนิยมต่อโครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตยอย่างชัดเจน

3. ผลจากความรุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับการจำแนกประเภทของความรุนแรงในส่วนก่อนหน้า ผลกระทบของความรุนแรงในภาพยนตร์เรื่อง พนอ สามารถแบ่งออกเป็น 3 มิติหลัก ได้แก่ ผลกระทบทางกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ซึ่งส่งผลให้ผู้หญิงต้องใช้ความรุนแรงในการตอบโต้เพื่อแสวงหาความเป็นธรรม เนื่องจากไม่สามารถพึ่งพาอำนาจตามกฎหมายหรือสถาบันรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลกระทบจากความรุนแรงทางกาย ผลกระทบจากความรุนแรงทางกาย หมายถึง ผลที่เกิดจากการถูกระงับร่างกาย ซึ่งก่อให้เกิดความเจ็บปวด บาดแผล หรือความเสียหายต่อสุขภาพ และอาจส่งผลต่อเนื่องไปยังสภาพจิตใจและการดำเนินชีวิตของบุคคล ทั้งนี้ ผลกระทบดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับบริบทของความรุนแรงที่เกิดจากโครงสร้างอำนาจแบบปิตาธิปไตย ความรุนแรงระหว่างผู้หญิงภายใต้แรงกดดันทางสังคม และความรุนแรงเพื่อการควบคุมและช่วงชิงอำนาจ โดย ความรุนแรงทางกายที่พนอเผชิญไม่เพียงสร้างความเจ็บปวดทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่ผลกระทบเชิงจิตวิทยาและความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระยะยาว กล่าวคือ การถูกควบคุมร่างกายและถูกใช้เป็นเครื่องมือของลัทธิ ส่งผลให้พนอสูญเสียอำนาจในการกำหนดตนเอง และถูกบีบบังคับให้อยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพยนตร์นำเสนอจุดโคลแมกซ์ของความขัดแย้ง เมื่อพณคันพบว่าครูที่ตนเคารพคือหัวหน้าลัทธิและเป็นพ่อแท้ ๆ ของเธอ อีกฝ่ายใช้เบี่ยงเป็นตัวประกันเพื่อบีบบังคับให้เธอยอมจำนน นำไปสู่การเผชิญหน้าอย่างรุนแรงท้ายที่สุด พณตัดสินใจส่งพลังในตัวกลับคืนสู่ลัทธิเพื่อยุติทุกอย่าง แม้จะรอดชีวิต แต่ต้องสูญเสียความทรงจำเกี่ยวกับลัทธิไป สะท้อนการแลกเปลี่ยนระหว่างการเอาชีวิตรอดกับการสูญเสียตัวตนบางส่วน

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า การตัดสินใจของพณไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว หากแต่เป็นผลสะสมจากความรุนแรงภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบปิตาธิปไตย การกดทับระหว่างผู้หญิงในสังคม และความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม ซึ่งล้วนบีบคั้นให้เธอต้องตอบโต้เพื่อช่วงชิงอำนาจและความเป็นธรรมกลับคืนมา ภายใต้แรงกดดันดังกล่าว พฤติกรรมของพณสะท้อนการทำงานร่วมกันของ id ego และ superego โดย id แสดงถึงแรงขับทางอารมณ์และความต้องการแก้แค้น ego ทำหน้าที่ตัดสินใจและจัดการสถานการณ์ภายใต้ข้อจำกัดของ ความเป็นจริง ขณะที่ superego ปรากฏผ่านการยอมเสียสละตนเองเพื่อยุติอำนาจของลัทธิ ดังนั้น ฉากนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงของพณเป็นผลจากโครงสร้างสังคมที่กดทับ และนำไปสู่การตัดสินใจตอบโต้ภายใต้ภาวะวิกฤตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภายใต้แรงกดดันและความรุนแรงที่พณเผชิญอย่างต่อเนื่องจากจ๊ิบ ป้อง และกลุ่มนักเรียนชาย เธอตัดสินใจตอบโต้ด้วยความรุนแรง โดยเริ่มจากทำร้ายจ๊ิบและซังไว้ ก่อนล่อป้อมเข้ามา จากนั้นใช้ทั้งกำลังและพลังจากลัทธิเชื่อมทั้งสองเข้าด้วยกันอย่างโหดร้าย เหตุการณ์เต็มไปด้วยความหวาดกลัวและความสิ้นหวัง ก่อนที่ทั้งคู่จะเสียชีวิตร่วมกัน

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า พฤติกรรมของพณสะท้อนความรุนแรงทางกายอย่างชัดเจน ผ่านการกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและการทำลายร่างกายของผู้อื่นโดยตรง อีกทั้งยังเป็นการควบคุมและช่วงชิงอำนาจเหนือร่างกายของผู้อื่น ทำให้ผู้ถูกกระทำสูญเสียอำนาจในการกำหนดตนเอง ขณะเดียวกัน พฤติกรรมดังกล่าวสะท้อนการทำงานของ id ที่ขับเคลื่อนด้วยความโกรธและความแค้น โดยมี ego ทำหน้าที่ควบคุมและจัดการสถานการณ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ superego ถูกกดทับทลายลงอย่างมาก จึงส่งผลให้ความรุนแรงถูกแสดงออกอย่างรุนแรงและสุดขีด

3.2 ผลกระทบจากความรุนแรงทางจิตใจ ผลกระทบจากความรุนแรงทางจิตใจ หมายถึง ผลที่เกิดจากการถูกรังแกที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจและอารมณ์ เช่น การถูกดูถูกเหยียดหยาม ตีตรา หรือกีดกันทางสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความเครียด ความหวาดกลัว ความรู้สึกด้อยค่า และอาจส่งผลต่อพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของบุคคลในระยะยาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลังหนีออกจากเกาะ พนอพยายามไปแก้แค้นจิบที่โรงเรียน แต่ภายหลังกลับรู้สึกสำนึกผิดเมื่อเกือบทำร้ายผู้อื่นจากการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ เธอจึงไปหาพระสงฆ์เพื่อสารภาพ ขอขมา และขอให้ช่วยชำระล้างสิ่งไม่ดีในตัว เพื่อแสวงหาความสงบและหลุดพ้นจากความทุกข์

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า พฤติกรรมของพนอเป็นผลจากการถูกกดทับทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือกดทับและลดทอนคุณค่า รวมถึงการตีตราและการกีดกันทางสังคม ซึ่งทำให้เธอถูกผลักให้อยู่ชายขอบ ขาดความสัมพันธ์ทางสังคม และเกิดความรู้สึกด้อยค่า ภายใต้แรงกดดันดังกล่าว การตอบโต้ด้วยความรุนแรงสะท้อนการทำงานของ id ขณะที่ความรู้สึกผิดและการแสวงหาการชำระจิตใจแสดงถึงการทำงานของ superego โดยมี ego ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยความขัดแย้งภายใน ดังนั้น ความรุนแรงของพนอจึงเป็นผลจากโครงสร้างสังคมที่กดทับ และนำไปสู่กระบวนการต่อรองทางจิตใจระหว่างอารมณ์และศีลธรรมอย่างชัดเจน

3.3 ผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ ผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ หมายถึง ผลที่เกิดจากการถูกรังแกที่ละเมิดสิทธิในร่างกายและความยินยอมทางเพศ ซึ่งส่งผลทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ความเจ็บปวด ความหวาดกลัว ความอับอายการสูญเสียคุณค่าในตนเอง และอาจนำไปสู่การสูญเสียอำนาจในการกำหนดร่างกายและการดำเนินชีวิตในระยะยาว

ภาพยนตร์สะท้อนการตอบโต้ต่อความรุนแรงทางเพศของพนอ โดยเธอเลือกไม่ยอมจำนนและพยายามต่อสู้อย่างเต็มที่ หลังได้รับการช่วยเหลือและนิกถึงคำสอนของตัวเรื่องการเข้มแข็งเพื่อปกป้องตนเอง พนอตัดสินใจเผชิญหน้ากับผู้กระทำผิดที่โรงเรียน โดยพกกรรไกรไปเพื่อข่มขู่และยับยั้งไม่ให้ถูกรังแกอีก สะท้อนการเปลี่ยนจากผู้ถูกรังแกสู่การลุกขึ้นปกป้องตนเอง

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถเห็นได้ว่า พฤติกรรมของพนอสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากสถานะผู้ถูกระทำไปสู่การเป็นผู้ตอบโต้ความรุนแรงอย่างชัดเจน โดยประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศไม่ได้ทำให้เธอรู้สึกอับอายหรือยอมจำนน แต่กลับกระตุ้นให้เกิดการต่อต้านและปกป้องตนเอง พฤติกรรมดังกล่าวสะท้อนการทำงานของ id ที่ขับเคลื่อนด้วยความโกรธและสัญชาตญาณการเอาตัวรอด ขณะที่ ego ทำหน้าที่กำหนดวิธีการตอบโต้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่วน superego ถูกกลบตบาทหลง ส่งผลให้การแสดงออกของพนอมีลักษณะรุนแรงและมุ่งช่วงชิงอำนาจกลับคืนมาอย่างเด่นชัด

โดยสรุป ผลกระทบจากความรุนแรงในภาพยนตร์เรื่อง พนอ ปรากฏอย่างชัดเจนในทั้งสามมิติ ได้แก่ ทางกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ซึ่งล้วนเชื่อมโยงกับโครงสร้างอำนาจที่กดทับและไม่เป็นธรรมในสังคม ความรุนแรงที่พนอเผชิญไม่เพียงสร้างบาดแผลต่อร่างกายและจิตใจเท่านั้น แต่ยังผลักดันให้เธอต้องตอบโต้เพื่อช่วงชิงอำนาจและความเป็นธรรมกลับคืนมา กระบวนการดังกล่าวสะท้อนการทำงานร่วมกันของ id ego และ superego ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของการต่อรองทางจิตใจภายใต้แรงกดดันทางสังคม และชี้ให้เห็นว่าความรุนแรงของตัวละครมิได้เกิดจากปัจเจกเพียงลำพัง หากแต่เป็นผลจากโครงสร้างที่หล่อหลอมและบีบคั้นอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เรื่อง การวิเคราะห์ความรุนแรงต่อสตรีในภาพยนตร์ไทยเรื่อง พนอ มีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้ ตัวละครชายในเรื่อง พนอ ไม่ว่าจะเป็นลุงตริ ป้อง หรือผู้นำลัทธิ ล้วนแสดงพฤติกรรมการใช้อำนาจ ควบคุม และใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถตีความได้ว่าเป็นการตอกย้ำอำนาจความเป็นชายภายใต้โครงสร้างปิตาธิปไตย ขณะเดียวกัน พฤติกรรมดังกล่าวก็อาจสะท้อนความหวาดกลัวต่อการสูญเสียอำนาจ หรือความไม่มั่นคงในสถานะของตนเองในเชิงจิตวิทยา นอกจากนี้ แนวคิดเรื่อง “ความเป็นชายที่ล้นเกิน” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทำนอง วงศ์พุทธ (2567) ในเรื่อง การศึกษานวนิยายเรื่อง แผลเก่า โดยใช้ทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์แนวจิตวิทยา ที่พบว่า การใช้ความรุนแรง การควบคุมร่างกายของผู้หญิง และการมองผู้หญิงเป็นวัตถุ ล้วนเป็นการแสดงออกของอัตลักษณ์ความเป็นชายที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรักษาอำนาจของตนในสังคม ดังนั้น ความรุนแรงต่อผู้หญิงมิได้เป็นเพียง

พฤติกรรมเฉพาะบุคคล แต่มีรากฐานมาจากทั้งโครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตย และกลไกทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและปกป้องอัตลักษณ์ของความเป็นชาย ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานศึกษาวรรณกรรมไทยเรื่อง แผลเก่า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ททัยรัตน์ มาประณีต (2552) ในเรื่อง ความรุนแรงต่อสตรีในชุมชนเมือง ที่พบว่า ความรุนแรงต่อสตรีในสังคมไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ทางอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างสตรีและบุรุษ ส่งผลให้สตรีถูกครอบงำ ถูกเลือกปฏิบัติ กีดขวางความก้าวหน้า บั่นทอนจิตใจและร่างกายในการดำรงอยู่ ซึ่งเป็นการตอกย้ำการต้อยสถานะของสตรีในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยเรื่องอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบ ความเหมือน และความแตกต่างของการนำเสนอความรุนแรง
2. ควรนำกรอบแนวคิดทางทฤษฎีอื่นๆ มาร่วมวิเคราะห์ควบคู่กับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มุมมองที่ลึกซึ้งและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
3. ควรส่งเสริมการใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อในการกระตุ้นการวิพากษ์วิจารณ์ทางสังคม เพื่อเปิดพื้นที่ให้เกิดการถกเถียงและการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงในสังคมไทยอย่างสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *สตรีศึกษา: แนวคิดพื้นฐานและวิธีการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ทำนอง วงศ์พุทธ. (2567). *การศึกษานวนิยายเรื่อง แผลเก่า โดยใช้ทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์แนวจิตวิทยา*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, จังหวัดอุบลราชธานี
- นิรมล บางพระ. (2560). ความรุนแรงต่อสตรีในสื่อมวลชน. *วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี* รัชใช้สังคม, 3(1), 86–106.
- พรจันทร์ เสียงสอน. (2557). *การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
- มหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ภูษิตา มุกตาสนิท. (2565). การวิเคราะห์ผู้หญิงในภาพยนตร์ตีสันนีย์แอนิเมชันและไลฟ์-แอ็กชันเจ้าหญิงตีสันนีย์.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

หทัยรัตน์ มาประณีต. (2552). *ความรุนแรงต่อสตรีในชุมชนเมือง*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

องค์การสหประชาชาติ. (2539). *Report of the Fourth World Conference on Women: Beijing, 4–15*

September 1995 (ฉบับภาษาจีน). New York: United Nations.

Freud, S. (1923). *Das Ich und das Es*. Wien: Internationaler Psychoanalytischer Verlag. (Fischer Taschenbuch Ausgabe).

